INTERVIU | Prof. Dr. Ing. Stelian Năstăsoiu

„Nu există meserii proaste, ci numai meseriaşi proşti!”

Profesorul Stelian Năstăsoiu a lucrat mai bine de jumătate de veac în domeniul învățământului, la Institutul Politehnic din Brașov. A contribuit la formarea a peste 40 de promoții de studenți, a scris aproximativ o sută de lucrări științifice, dar și cărți, monografii și cursuri universitare. Acum are aproape 92 de ani și continuă să studieze. Face singur cursuri de engleză și rusă și rezolvă complicate probleme de matematică.

Interviu realizat de: **Sorin BARBU** / Foto: **arhiva Stelian NĂSTĂSOIU**

De unde ați dobândit pasiunea pentru domeniul auto? Ați avut în familie mașini sau motociclete?

M-am născut într-o familie săracă, am avut mai puţin de un hectar de teren arabil, așa că, vă dați seama, nu s-a pus problema de automobile, tractoare, motociclete. Nici măcar de bicicletă! Admiraţia mea pentru automobil a apărut în liceu. Eu am urmat, în perioada 1942-1950, Liceul Industrial din Ploieşti, în secţiile lăcătuşerie şi automobile şi aşa am îndrăgit automobilul. Mult mai târziu, primul meu autoturism a fost un Moskvitch 408, iar ultimul Dacia Logan. Loganul îl am şi acum, dar stă frumos în parcare (zâmbește).

Știu că ați făcut Facultatea din Harkov, un oraș aflat atunci în Uniunea Sovietică, specializarea „Tractoare”. De ce ați ales acest drum?

În 1950 am dat examen de admitere la Institutul Politehnic Bucureşti, Facultatea de Mecanică. În primul an universitar eram cam 180 de studenţi, iar patru dintre noi am fost selectați să ne continuăm studiile în Uniunea Sovietică. Am făcut o lună de pregătire intensivă pentru a învăța limba rusă, dar această durată a fost, evident, insuficientă. Eu ştiam multe cuvinte în limba rusă, dar vorbeam rău (zâmbește). În toamna anului 1951 am ajuns la Moscova şi o comisie m-a repartizat la Institutul Politehnic din

Lucrând cu studenții

Inginer la Tractorul

Student la Harkov

Între studenți

Harkov, la Facultatea de Automobile şi Tractoare. Mi-a plăcut foarte mult și mi-am dat seama de ce Harkov își merită denumirea de „oraş al uzinelor şi al studenţilor". Specializarea „Tractoare" nu am ales-o eu, ci o comisie din Bucureşti.

Cum au fost anii studenției? Cum v-ați adaptat cu limba și cu stilul de viață?

Ca să fiu admis direct în anul II, am susţinut un examen la matematică și fizică pe care l-am dat cu ajutorul unui translator. O cerință de la fizică mi-o amintesc şi astăzi: „Scrieţi formula lucrului mecanic în procesul izoterm". Am răspuns: „Nu pot s-o scriu, dar pot s-o demonstrez"... am demonstrat-o şi cred că am creat o impresie bună. Trecând direct în anul II am avut dificultăţi mari cu limba rusă. Profesorii credeau, cum era şi firesc, că după un an sunt pregătit să comunic la cel mai înalt nivel, dar nu era așa. Când aveam dificultăţi mari în activitatea didactică, responsabilul de grupă le explica profesorilor cum am ajuns în anul II. Chiar îmi amintesc și un moment amuzant, deși a trecut mai mult de o jumătate de secol. În prima zi de școală, o colegă de grupă m-a întrebat în rusă: „Cum te cheamă?". În loc să-i spun că nu am înțeles întrebarea, am răspuns că nu ştiu. Ciudat: un student de 21 de ani nu ştia cum îl cheamă. Nu-mi amintesc dacă colega mea a zâmbit sau a râs, în orice caz i-a plăcut răspunsul pentru că la absolvirea facultăţii a repetat întrebarea.

Și, totuși, am văzut că ați absolvit cu „diplomă de merit". Înseamnă că ați reușit rapid să vă faceți înțeles de profesori și de colegi.

Limba rusă uzuală și cea utilă pentru specialitatea mea am învățat-o repede, iar după patru luni am dat examene fără translator. Cum am reuşit asta? Mi-am integrat activitatea și viața cu colegii din Uniunea

Comisie pentru un proiect de diplomă

Între colegi

Sărbătorit de colegi la 70 de ani

Sovietică. În camera din cămin am locuit numai cu studenţi ruşi, petreceam mult timp cu ei, îi vizitam acasă și chiar mergeam împreună la nunţi. Am avut rezultate foarte bune la învăţătură şi am primit chiar o bursă suplimentară, iar la terminarea cursurilor am primit și „diplomă de merit". Îmi amintesc faptul că am fost invitat la Harkov la două evenimente ale absolvenților organizate după 25 și după 30 de ani de la terminarea facultății. La primul dintre acestea, decanul de atunci al facultăţii a luat-o pe soţia mea la braţ şi a condus-o la o placă de marmură, unde se afla o listă a absolvenţilor cu diplomă de merit. Pe ea era şi numele meu.

Cum au fost anii petrecuți „în producție" la uzina „Tractorul" și cât de mult v-au ajutat, ulterior, în activitatea didactică?

După absolvire, în august 1955, am fost repartizat la Uzina Tractorul din Brașov. La început am fost inginer stagiar în secția de „montaj general" și mi-a plăcut foarte mult pentru că avea multă legătură cu pregătirea mea. Ca student am făcut patru stagii de practică în uzina de tractoare din Harkov în secţiile prelucrătoare, la Montaj General și la constructorul şef. Am făcut o lună de practică şi într-o brigadă de tractoare dintr-o gospodărie agricolă. La Montaj General am elaborat primele planuri de operaţii care aveau un rol hotărâtor în desfăşurarea producţiei. Până atunci acestea nu se foloseau.

Cam după un an am fost transferat în departamentul Constructorului şef din uzină. Aici am fost folosit, mai ales la început, la traduceri din limba rusă pentru că uzina primea din Uniunea Sovietică documentaţie tehnică pentru tractoare de la două fabrici: din Minsk şi din Lipeţsk. Şefii erau mulţumiţi de traducerile mele: eu, în comparaţie cu absolvenţii de la institutul Maxim Gorki, traduceam, de exemplu, când era cazul, „arbore cotit" şi nu „arbore cu genunchi". Am activat însă şi în proiectare.

Ce v-a determinat în anul 1958 să vă prezentați la concursul pentru postul de asistent universitar?

În anul 1958 am fost propus într-o funcţie pe linie politică, dar nu mi-a plăcut pentru că trebuia să fiu „scos din producție". Întâmplarea a făcut să mă întâlnesc cu rectorul Institutului Politehnic din Braşov. Mă cunoştea din Harkov: el era aspirant (doctorand), eu student în aceeaşi facultate şi chiar specialitate. M-a întrebat de ce sunt trist, eu i-am explicat despre ce este vorba şi el

a continuat: „Hai că te iau eu asistent". Iată cum o problemă colosală din viaţa mea s-a rezolvat pe stradă (precizez că rectorul a fost translatorul meu la admiterea în anul II în Harkov). Am parcurs toate treptele de învăţământ superior: asistent, şef de lucrări, conferenţiar, profesor, profesor conducător de doctorat. N-am sărit nicio treaptă, cel mai mult am fost conferenţiar. Mi-a plăcut foarte mult activitatea în învăţământul superior.

Cum au fost acești ani petrecuți în învățământ?

Profesia de cadru didactic nu este una uşoară, dar poate aduce satisfacţii mari dacă o faci cu plăcere. Cred că un avantaj mare al învăţământului superior este autonomia universitară. În peste o jumătate de secol nu mi s-au impus anumite tipare când am predat un curs sau când am scris o carte sau o lucrare.

Ați lucrat mulți ani într-un domeniu solicitant și nu ați renunțat la profesie nici când ați ajuns la vârsta pensionării. Care a fost motivul?

Am continuat să lucrez şi după pensionare pentru atmosfera şi armonia din catedră. Îmi amintesc de colegi din alte facultăţi sau centre universitare care ne invidiau pentru acest lucru.

Ați obținut titlul de doctor inginer, ați scris cursuri, cărți și monografii... Cum ați reușit să aveți timp și pentru activitatea didactică, dar și pentru scris?

Întotdeauna am fost pasionat de particularităţile cinematice şi dinamice ale autovehiculelor 4x4, am fost preocupat de consecinţele neconcordanţei cinematice între punţile acestui tip de autovehicul. În teza mea de doctorat, dar şi în multe alte lucrări, am studiat, teoretic şi experimental, fenomenul puterii parazite care este o putere ce circulă în interiorul transmisiei autovehiculelor 4x4, în condiţiile neconcordanţei cinematice în sistemul de rulare. Această putere este, cum îi spune şi numele, inutilă, dăunătoare. Alte câteva exemple din contribuţiile mele în domeniul teoriei şi construcţiei tractoarelor: modelarea matematică a interacţiunii tractorului cu solul (expresia analitică a curbei patinării); modelarea matematică a caracteristicii de tracţiune a tractoarelor; modelarea matematică a caracteristicii de tracţiune a tractoarelor pe şenile cu transmisie hidromecanică; dinamica tractoarelor pe roți în regim de frânare; regimul de calcul al transmisiei tractoarelor. În învăţământul superior activitatea de cercetare ştiinţifică este obligatorie și este o condiţie de promovare, aşa că trebuie rezervat timp suficient și pentru ea.

Am citit, în CV-ul dumneavoastră, că ați lucrat cu mai bine de 40 de generații de studenți. Vă întâlniți cu cu foștii elevi?

Legătura cu absolvenţii o ţin frecvent şi periodic la întâlnirile lor. Acolo, cum este obiceiul, fiecare spune ce a făcut, de regulă, în ultimii cinci ani. Preocupările absolvenţilor sunt atât de diverse şi mă fac să mă întreb mereu: cum ar trebui să arate planul de învăţământ pentru a-i ajuta cât mai mult? Mulți, deși au terminat demult școala, mă sună, chiar din străinătate, să mă felicite de sărbători sau de ziua mea.

Am înțeles că sunteți foarte activ și că v-ați apucat să studiați limbi străine...

La bătrâneţe (eu am 92 de ani) se spune că neuronii sunt puşi cel mai bine la treabă de matematică şi de limbile străine. M-a pasionat şi mă pasionează în continuare matematica pe calculator, concret folosesc Mathcad-ul (n.r. software matematic din categoria celor avansate dedicate soluţionării problemelor matematice cu procedee de calcul simbolic şi cu metodele analizei numerice). Cu limbile străine mă ocup zilnic: o zi fac engleză şi ziua următoare rusă. Randamentul este cam prost (zâmbește), dar nu renunț.

Care este sfatul dumneavoastră pentru un student care își dorește să îmbrățișeze acest domeniu?

Şcoala te ajută să te formezi ca profesionist, dar cât de bun vei fi, depinde numai de tine. Baza este studiul individual. Și încă un sfat: nu există meserii proaste, ci numai meseriaşi proşti!

CV Prof. Univ. Dr. Ing. **Stelian Năstăsoiu**

Câteva repere:

1942-1950: A urmat cursurile Liceului Industrial din Ploiești

1951-1954: A urmat cursurile Institutului Politehnic din Harkov, oraș aflat acum în Ucraina

1955-1958: Lucrează la uzina Tractorul din Brașov

1958: Ocupă, prin concurs, postul de asistent la Institutul Politehnic din Brașov, Catedra de Automobile și Tractoare

1968: Obține titlul de doctor inginer în domeniul Autovehicule și Tractoare

1981: Obține dreptul de conducere de doctorat în domeniul ingineriei mecanice

1990: După ce a parcurs toate treptele ierarhiei didactice, ocupă postul de profesor universitar

2000-2010: După pensionare, continuă activitatea didactică și de cercetare ca profesor consultant

· A coordonat 11 teze de doctorat

· Activitatea de cercetare științifică s-a materializat în cinci cărți, monografii și cursuri universitare, peste 100 de lucrări științifice publicate în țară și în străinătate

· A realizat patru brevete de invenție (în colectiv) acordate de OSIM-România

· A contribuit la formarea a peste 40 de promoții de studenți